

επαλμογράφος

Τετραμηνιαία μαθητική εφημερίδα
του 2^{ου} ΕΠΑ.Λ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ

ΕΠΑ.Λ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ: ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ
(2017)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄ - Αριθμός φύλλου 004

Φεβρουάριος 2023

επαλμογράφος

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: τομέας ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
2^{ου} ΕΠΑ.Λ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΣΗΣ: ΔΗΜΗΤΡΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ: ΑΝΕΚΤΙΜΗΤΗ

«εαν την Κύπρο εν έσει!»

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ➤ 2, 3

-ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ➤ 2

«Το Σπίτι που γεννήθηκα»

Παραδοσιακοί κυπριακοί χοροί. ➤ 3

Εκκλησιαστική Τέχνη
και μνημεία της UNESCO

ΜΑΥΡΟ-ΑΣΠΡΟ:

Κύπριοι χαρακτες.
Το προσφυγόσημο
του Τάσσου ➤ 5

«Ανατολικά της Αττάλειας,
Βόρεια της Λευκωσίας»

ΓΕΥΣΗ ΘΑΝΑΤΟΥ ➤ 6

ΑΤΤΙΛΑΣ 74:

Ο βιασμός της Κύπρου
➤ 6

ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ ΠΡΩΤΗ

Γνωστός street artist
στη Βουλή
της Κύπρου; ➤ 7

«...Πέθανε σα να
ήταν εχθρός του
η σημαία εκείνη...» ➤ 7

**ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ &
ΤΟ ΣΠΟΥΡΓΙΤΙ** ➤ 7

ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟ ➤ 8
για...
«Γάμο και...Κατακλυσμό»

ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Ένα τραγούδι που περιέχει
την ιστορία,
την καθημερινότητα
& τις παροιμίες της Κύπρου
➤ 8

Λιγκρίν και...σ' έφαγα ➤ 8

Χαλαρώνουμε...

Παιχνίδια παραμύθια παράδοση
μαγειρική ➤ 8

Δ Ε Ν Ξ Ε Χ Ν Ω ➤ 7

ΚΩΔΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ: "Trene bindir!" ➤ 4

«...Αυτούς που κάρφωσαν πιτώπλατα τον ήλιο, τους είδε μες στη νύχτα το φεγγάρι...»

«Νησί πικρό, νησί γλυκό, νησί τυραγνισμένο,
κάνω τον πόνο σου να πω και προσκυνώ και μένω» ➤ 5

Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Το μαύρο καλοκαίρι του '74 καθοδήγησε το καλέμι & το πινέλο ➤ 5

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Γράφουν οι Σοφία Βαμβακίδη, Ηλέκτρα Καλουσοπούλου, Νταϊάνα Κιόκου, Ελένη Μπελαβγένη, Σπύρος Πούλιος, Μαρία Σακέλλη, Εύα Φλυτζάνη, όλοι μαθητές της Β' Εφαρμοσμένων Τεχνών

«Κύπρος», ξυλογραφία του 1571

Στην αρχή είναι πάντα μια γειτονιά.
Τα σπίτια, οι πολυκατοικίες,
οι κήποι, οι μυρωδιές,
οι φωνές, οι ομιλίες.
Οι κεραμιδόγατες που τριγυρνούν
στο σκοτάδι, με φωσφορίζοντα μάτια
και που ξυπνάνε τα σκυλιά,
που αλοχτούν μες στη νύχτα.
Η κάθε γειτονιά
έχει τη φυσιογνωμία της.
Η δικιά μου ήταν κάπου πάνω σ' ένα
όμορφο, μαγευτικό νησί, και,
όπως για κάθε παιδί, αποτελούσε
το κέντρο του κόσμου μου.
Κάπου ανατολικά της Αττάλειας
και βόρεια της Λευκωσίας... (Δ.Α.)

ΙΔΡΥΤΗΣ: ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ (2017)
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' - Αριθμός φύλλου 004
επαλμογρ@φος
ΕΚΔΟΣΕΙΣ: τομέας ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΣΗΣ: ΔΗΜΗΤΡΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

2^ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΕΠΑ.Λ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ

Διεύθυνση:
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 40 & ΛΑΧΑΝΑ
Πόλη:
ΝΕΑ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ-14342
Τηλέφωνο:
210-25 17 219
Fax:
210-25 84 840
Email:
mail@2epal-n-filad.att.sch.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΣΗΣ
Δήμητρα Αργυροπούλου,
Καλλιτεχνικών Σπουδών

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ
Κώστας Κωνσταντίνου,
Ιατρικών Εργαστηρίων

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ & ΕΙΚΟΝΩΝ:
Δήμητρα Αργυροπούλου

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΟΙ:
Σοφία Βαμβακίδη
Χρήστος Διέλας
Ευσταθία Θεοδώρου
Ηλέκτρα Καλουσοπούλου
Κωνσταντίνα Κατσοκογιάννη
Νταϊάνα Κιόκου
Λεωνίδα Κουρούπη
Ελένη Μπελαβγένη
Μαρία Παππά
Σπύρος Πούλιος
Μαρία Σακέλλη
Εύα Φλυτζάνη

LAY OUT & LOGO DESIGN:
Δήμητρα Αργυροπούλου,
Καλλιτεχνικών Σπουδών

ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

https://www.youtube.com/watch?v=67J_GCh5rio

Πρόκειται για μια εξαιρετική 45λεπτη ταινία. Παρουσιάζει τη δημιουργία του πρώτου αρχαιολογικού μουσείου της Κύπρου, στα τέλη του 19^{ου} αι. στη Λευκωσία και τη μετέπειτα ίδρυση του Κυπριακού Μουσείου, αρχές 20^{ου} αι. Διανθισμένη με πλούσιο αρχαιολογικό υλικό της εποχής, η ταινία αναδεικνύει την ιστορική πορεία του νησιού στους αιώνες, παρουσιάζοντας και αρχαιολογικούς χώρους και ευρήματα αρχαιολογικών ανασκαφών, που εκτίθενται στις αίθουσες του Κυπριακού Μουσείου. Καλύπτουν τις πιο πρώιμες περιόδους ανθρώπινης παρουσίας στο νησί (10^η χιλιετία π.Χ.) μέχρι και τη ρωμαϊκή περίοδο.
© Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου

Είναι γεγονός, σαφώς αδιαμφισβήτητο, ότι κάθε μία σελίδα της μακραίωνης ελληνικής Ιστορίας είναι γεμάτη με θυσίες και ηρωικά κατορθώματα. Κάθε σπιθαμή ελληνικής γης είναι ποτισμένη με αίμα μαρτύρων και ηρώων, που έπεσαν υπέρ πίστεως και πατρίδος. Υπάρχει όμως μια γωνιά του ελληνισμού που κατέχει θέση ξεχωριστή. Είναι ίσως η πιο πολύπαθη και μαρτυρική. Κι αυτή είναι η Κύπρος...

*Γη ελληνική
πάνω από τρεις χιλιάδες
χρόνια, δόξασε τη φυλή
με τον πολιτισμό
και τους αγώνες της.*

Με την εξάπλωση του Χριστιανισμού, η Κύπρος είναι από τις πρώτες περιοχές που δέχονται το κήρυγμα του Θεανθρώπου. Το κήρυγμα ριζώνει βαθειά και αναδεικνύονται αναρίθμητοι μάρτυρες και όσιοι. Ποιος μπορεί να διηγηθεί τα δεινά και τα μαρτύρια που πέρασε; Παρ' όλ' αυτά κράτησε και συνεχίζει να κρατά άσβεστη τη φλόγα της ορθόδοξης πίστεως και της αγάπης στη μάνα Ελλάδα.

**«Πολλούς αφέντες άλλαξε,
δεν άλλαξε καρδιά».**
Η Κύπρος, αν και βρίσκεται κοντά στη μυστηριώδη και σαγηνευτική Ανατολή, στην καρδιά του δικτύου των θαλάσσιων επικοινωνιών μεταξύ Δύσης και Ανατολής, ανάμεσα στη Πόλη, τη Βηρυτό και την Αλεξάνδρεια, δεν υπήρξε σχεδόν ποτέ ένας σταθμός εκείνου του ακαταμάχητου «ταξιδιού στην

«Το Σπίτι που γεννήθηκε»
Σενάριο: Άννας Μαραγκού
Σκηνοθεσία: Μιχάλη Γεωργιάδη.
Μεταφρασμένο στα αγγλικά & γαλλικά
<https://www.youtube.com/watch?v=ZoRLqCcMC28>

Η Πράσινη γραμμή ή Νεκρή ζώνη
Ονομάστηκε από το πράσινο που χάραξε στον χάρτη ο Βρετανός στρατηγός Γιάνγκ. Οδοφράγματα, συρματοπλέγματα, τείχη από σκουριασμένα βαρέλια, σουβάλια με άμμο. Νιώθεις οργή όπως ο Σολωμός Σολωμού σαν ανέβηκε στο ιστίο αδιαφορώντας για τους δολοφόνους. Έτσι απλά, πήγε να βρει τον Τάσο Ισαάκ...

Ανατολή». Έμενε στην άκρη, όχι μόνο της θεωρούμενης ως απαραίτητης για τον κάθε καλλιεργημένο άνθρωπο διαδρομής, αλλά και του δρόμου που έπαιρναν οι προσκυνητές για να πάνε στους Αγίους Τόπους.

Η φήμη της ήταν μεγάλη, στους δυτικούς λόγιους. Η Αφροδίτη αναδύεται από το κύμα κοντά στην Πάφο και οι Έλληνες και οι Λατίνοι συγγραφείς της αρχαιότητας εμπνέονται από αυτό και φτιάχνουν ένα νησί αφιερωμένο στον έρωτα.

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

...μια ιστορική πρωτεύουσα
Χτισμένη πάνω στον Πεδιαίο ποταμό, γνωστή με το ιταλικό της όνομα Nicosia, βρίσκεται στο κέντρο του νησιού και είναι η μεγαλύτερη πόλη αλλά και πρωτεύουσα της Κύπρου. Σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία, η Λευκωσία ήταν σειρήνα, κόρη του Αχελώου και της Μελομένης και το όνομά της μεταφράζεται «Λευκή Ουσία».

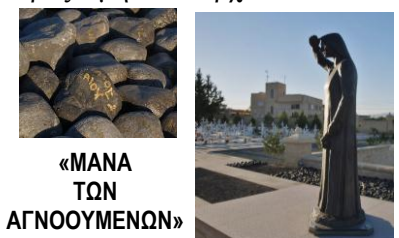
Στην αρχαιότητα ονομαζόταν Λήδρα και ήταν ένα από τα αρχαία βασίλεια της Κύπρου. Η παλαιότερη αναφορά της Λευκωσίας, σαν «Λήδρα», βρίσκεται πάνω σε πρίσμα πηλού του Ασσυρίου βασιλιά Εσαρχαδδών το 672 π.Χ.

Στις μέρες μας, είναι η μόνη διχοτομημένη πρωτεύουσα στον κόσμο, με το νότιο τμήμα να είναι υπό Κυπριακή διοίκηση και το βόρειο υπό Τουρκική κατοχή. Τα δύο τμήματα χωρίζονται από τη λεγόμενη «Πράσινη Γραμμή», η παλιά πόλη με τα όμορφα σοκάκια της και τα έντονα χρώματα, πόρτες στολισμένες

με σιδερένιες μπορντούρες και το έτος κατασκευής του σπιτιού Ξαφνικά, οδοφράγματα...

**Στη γκριζα ζώνη τα σπίτια
ερείπωμένα, φαντάσματα, η
φωνή πνίγεται και τα μάτια
βουρκώνουν ξανά και ξανά...**

Η πόλη προσφέρει ένα από τα υψηλότερα βιοτικά επίπεδα στον κόσμο. Εδώ εδρεύει το Πανεπιστήμιο της Κύπρου και ακόμη τέσσερα πανεπιστήμια. Από τα σημαντικότερα μνημεία της, τα Ενετικά τείχη που σχεδιάστηκαν από τον Τζούλιο Σαβορνιάνο και περικλείουν το ιστορικό κέντρο της πόλης. Αποτελούν το σήμα κατατεθέν της Λευκωσίας και θεωρούνται ως ένα πρότυπο οχυρωματικής αρχιτεκτονικής. Έχουν έντεκα προμαχώνες με σχήμα καρδιάς, έτσι ήταν εύκολος ο έλεγχος από τους υπερασπιστές της πόλης. Τα τείχη έχουν τρεις πύλες, την πύλη της Πάφου, της Κερύνειας και την πύλη της Αμμοχώστου που ήταν και η πιο μεγάλη από τις τρεις και ονομάστηκε Πύλη Τζουλιάνια προς τιμήν του αρχιτέκτονα.

«MANA ΤΩΝ ΑΓΝΟΥΜΕΝΩΝ»
Το άγαλμα της Μάνας περιστρέφεται αργά, σα να αναζητά τον αγνοούμενό της στα 4 σημεία του ορίζοντα. Κοντά της ηφαιστειογενείς πέτρες με τα ονόματα των αγνοουμένων. Στρατιωτικό νεκροταφείο, Λευκωσία

Η πύλη της Αμμοχώστου, στα ενετικά τείχη, Λευκωσία

ΚΕΡΥΝΕΙΑ

Σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία ιδρύθηκε από τους Αχαιούς Κηφέα και Πράξανδρο κατά την επιστροφή τους από τον Τρωικό πόλεμο στην πατρίδα τους, δίνοντάς της το όνομα της πόλης τους, της Κερύνειας στην Αχαΐα. Κατά τον 11^ο - 12^ο αι., οι Βυζαντινοί την είχαν οχυρώσει κτίζοντας ένα φρούριο, που και σήμερα, στέκεται επιβλητικό στο λιμάνι, το Κάστρο της Κερύνειας.

Το όμορφο περιβάλλον όπου βρίσκεται κτισμένη, με την οροσειρά Πενταδακτύλου στα νότιά της, συνδυάζοντας βουνό και θάλασσα, και τα αρχαία μνημεία στην ίδια την πόλη και γύρω από αυτή, ήταν αρκετοί λόγοι για να αποκτήσει διεθνή τουριστική φήμη.

Στη θαλάσσια περιοχή της πόλης βρέθηκε αρχαίο ναυάγιο εμπορικού ελληνικού πλοίου του 4^{ου} π.Χ. αι., διεθνώς γνωστό ως «το πλοίο της Κερύνειας». Ανελκύστηκε το 1967 και τοποθετήθηκε στο φρούριό της.

«Το πλοίο της Κερύνειας» ανακατασκευή Τεχνολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης Κατεχόμενη πόλη από το 1974.

Μνημείο Ελευθερίας, Λευκωσία

ΜΝΗΜΕΙΟ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Βρίσκεται εντός των τειχών της Παλαιάς Λευκωσίας. Δωρεά του Υπ. Παιδείας & Πολιτισμού. Έργο του Θεόδουλου Γρηγορίου, φέρει την ονομασία «Ψήφισμα» και δηλώνει την πίστη των κατοίκων της πόλης στα ανθρωπίνια δικαιώματα που αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την ύπαρξη της ειρήνης και της ελευθερίας. Στην κυκλική βάση του μνημείου αναγράφεται στην ελληνική γλώσσα μέρος του κειμένου Υπέρ της Διακήρυξης των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων.

ΛΑΡΝΑΚΑ

...η αρχαία πόλη του Κιτίου

Βρίσκεται στη Ν.Α. ακτή της Κύπρου. Η παλαιότερη συνεχώς κατοικημένη πόλη του νησιού.

Αποτελεί διάδοχο πόλη του αρχαίου Κιτίου, γενέτειρα του αρχαίου φιλοσόφου Ζήνωνα, η οποία ιδρύθηκε από Έλληνες αποίκους (14^ο αι. π.Χ.) Εγκαταλείφθηκε μετά τον σεισμό του 342. Υπήρξε σημαντική αποικία των Φοινίκων.

I. N. Αγίου Λαζάρου

Τον 1^ο αι. μ.Χ. το Κίτιο είχε αρχίσει να εκχριστιανίζεται και ο Άγιος Λάζαρος είχε γίνει ο πρώτος επίσκοπος της πόλης. Δύο σαρκοφάγοι βρέθηκαν στο ιερό του σημαντικότερου από τους ναούς της σύγχρονης Λάρνακας, του Αγίου Λαζάρου που πιστεύεται ότι είχε ανεγερθεί στο χώρο όπου είχε ταφεί. Το όνομα της πόλης προέρχεται από τη λάρνακα, την αρχαία πέτρινη σαρκοφάγο.

Η Χοιροκοιτία θεωρείται ο πρώτος «αστικός» οικισμός στην Ευρώπη. Είναι αναγνωρισμένος από την UNESCO.

Αρχαιολογικός χώρος Χοιροκοιτίας.

Πέντε σπίτια με το χαρακτηριστικό κυλινδρικό σχήμα ανακατασκευάστηκαν με τα υλικά και τις τεχνικές που χρησιμοποιούνταν στα Νεολιθικά χρόνια. Είναι εξοπλισμένα με αντίγραφα των οικιακών αντικειμένων.

Αυτοφυή φυτά και δέντρα γύρω τους φυτρώνουν από την Νεολιθική Εποχή.

Πιστεύεται ότι ο εγγονός του Νώε, Khittim, ίδρυσε τον πρώτο οικισμό.

Είναι κατά πολλούς η πιο φυσική και ομορφότερη πόλη της Κύπρου με δύο φυσικές λίμνες, Αλυκή και Λίμνη Ορόκλινης και με πληθώρα μνημείων.

Αλυκή Λάρνακας

Η πόλη διαθέτει διεθνές αεροδρόμιο. Έχει πλούσια νυχτερινή ζωή, ιδιαίτερα στη περιοχή Μακένζι.

Φοινικούδες,

διάσημος παραλιακός μήκος 600μ. με ευθυγραμμισμένα φοινικόδεντρα φυτεμένα κατά μήκος του.

Εκκλησιαστική Τέχνη & μνημεία της UNESCO

<https://www.youtube.com/watch?v=84-nYRbDDYM&t=127s>

Οι **ΚΥΠΡΙΑΚΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ** χωρίζονται σε αντρικούς, γυναικίους, μικτούς, δεξιτεχνίας με ένα αντικείμενο & κωμικούς.

Χορεύονται αντικριστά, σε κύκλο, οι άντρες σε ζευγάρια, ο ένας κρατά μαντήλι, ο άλλος χορεύει ελεύθερα.

Οι γυναίκες χορεύουν διαφορετικά από τους άντρες. Οι χοροί των γυναικών χορεύονται με σοβαρότητα & ηρεμία, με μικρά βήματα & με χαμηλωμένο το βλέμμα.

<https://cultural-association.org/28-1-2021>

ΛΕΜΕΣΟΣ

...ιστορικά παρούσα

από τη Νεολιθική Περίοδο

Η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Κύπρου ανάμεσα σε δύο αρχαίες πόλεις-βασίλεια: την Αμαθούντα και το Κούριο.

Αναφέρεται πρώτη φορά στην πρώιμη βυζαντινή εποχή ως «Νεάπολις».

Είναι το μεγαλύτερο λιμάνι του νησιού κι ένα από τα μεγαλύτερα της Ανατολικής Μεσογείου. Γνωστή για την πλούσια νυχτερινή ζωή, τον κοσμοπολίτικο χαρακτήρα, την πολιτιστική της παράδοση

Χτισμένη αμφιθεατρικά στον Κόλπο του Ακρωτηρίου, φημίζεται για τις υπέροχες αμμώδεις γκρίζες παραλίες της και την «αλυκή Λεμεσού», που είναι ο πιο σπουδαίος υδροβιότοπος του νησιού.

Οι παραλίες της Λεμεσού διαφέρουν από τις υπόλοιπες του νησιού, επειδή έχουν γκρίζα άμμο αντί χρυσή.

Το παλαιότερο κομμάτι της έχει διατηρηθεί ως το Ιστορικό Κέντρο, όπου δεσπόζει το Κάστρο, σήμα κατατεθέν της πόλης, στο παρεκκλήσι του οποίου, λέγεται ότι παντρεύτηκε ο Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος. Σήμερα στεγάζεται το Μεσαιωνικό Μουσείο Κύπρου.

Η Λεμεσός διαθέτει Αρχαιολογικό Μουσείο, Θεατρικό Μουσείο και ένα μικρό Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και έναν μεγάλο δημοτικό κήπο με μικρό ζωολογικό κήπο, όπου κάθε Σεπτέμβριο γίνεται η Γιορτή του Κρασιού.

Όμοδος,

από τα πιο γνωστά και γραφικά κρασοχώρια. Εκτός από την καλλιέργεια αμπελιών και την παραγωγή εξαιρετικού κρασιού και «ζιβανία» (παραδοσιακό αλκοολούχο ποτό), εδώ παρασκευάζεται το «σουτζούκου» με αμύγδαλα, ο «παλουζές», τα «κιοφτέρια» (αποξηραμένα προϊόντα) και τα «κουλλούρκα» (παξιμάδια).

Στην επαρχία Λεμεσού υπάρχουν πολλοί αρχαιολογικοί χώροι, όπως το Μεσαιωνικό Κάστρο Κολοσσίου, το Κούριο, το Ιερό του Απόλλωνα Υλάτη, η αρχαία πόλη της Αμαθούντας και ιστορικά μοναστήρια όπως η Μονή Αγίου Γεωργίου Αλαμάνου.

Αρχαίο Θέατρο του Κουρίου

ΠΑΦΟΣ

...η παλιά πρωτεύουσα και η καρδιά της Κύπρου

Η Πάφος έγινε η πρωτεύουσα της Κύπρου από τους διαδόχους του Μεγάλου Αλεξάνδρου-Πτολεμαίου. Ήταν η κύρια πόλη του νησιού για επτά αιώνες.

Σήμερα είναι μια γοητευτική πόλη στα δυτικά της Κύπρου που κόβει την ανάσα με τα μνημεία.

Ένα από τα πιο σημαντικά αρχαία βασίλεια της νήσου, διάσημο ως κέντρο λατρείας της θεάς Αφροδίτης. Το όνομα της πόλης συνδέεται με τη θεά Αφροδίτη, δεδομένου ότι Πάφος ήταν το όνομα της κόρης των Γαλάτειας και Πυγμαλίωνα.

Ιερό Αφροδίτης

«Βαίτυλος» Ήταν στο ιερό της θεάς. Παραπέμπει σε ανεικονική λατρεία. Συναντάται σε θρησκείες μεσογειακές ανατολικές.

Χωρίζεται στην άνω Πάφο, γνωστή ως Κτήμα που είναι το εμπορικό κέντρο της πόλης και την Κάτω Πάφο που βρίσκεται χαμηλότερα και παραλιακά και είναι ο κατ'εξοχήν τουριστικός προορισμός.

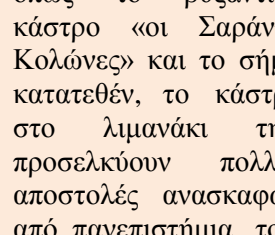
Η πολύ μεγάλη πολιτιστική κληρονομιά που άφησαν στην πόλη και περιοχή της Πάφου τα σχεδόν 4000 χρόνια ύπαρξής της, την κατέστησαν ένα μεγάλο, ανοικτό μουσείο.

Θησαυρός θεωρούνται τα ψηφιδωτά που βρέθηκαν θαμμένα, σε καλή κατάσταση, μετά από 16 αιώνες, ακόμη η εντυπωσιακή

Νεκρόπολη «οι Τάφοι των Βασιλέων», το «Αρχαίο Ωδείο», η στήλη του Αποστόλου Παύλου -εκεί μαστιγώθηκε με «σαράντα παρά μία»-, οι κατακόμβες του Αγ. Λαμπριανού και της Αγ. Σολομωνής, με τις τοιχογραφίες της.

Η Ρωμαϊκή Αγορά, το Ασκληπιείο αλλά και πιο σύγχρονα μνημεία, όπως το βυζαντινό κάστρο «οι Σαράντα Κολώνες» και το σήμα κατατεθέν, το κάστρο στο λιμανάκι της,

προσελκύουν πολλές αποστολές ανασκαφών από πανεπιστήμια του εξωτερικού, αφού μόνον ένα πολύ μικρό ποσοστό της έχει ανασκαφεί πλήρως.

Κατακόμβες Αγ. Σολομωνής

Για αυτό η UNESCO πρόσθεσε ολόκληρη την πόλη της Πάφου στον κατάλογο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της.

Η ΠΕΤΡΙΝΗ ΓΕΦΥΡΑ ΤΟΥ ΚΟΡΑΚΑ ΣΤΟ ΚΑΒΟ ΓΚΡΕΚΟ

Πόλο έλξης & σημείο αναφοράς για εκατοντάδες ντόπιους & ξένους επισκέπτες αποτελεί η φυσική γέφυρα «Καμάρα του Κόρακα», ένα καταπληκτικό αρχιτεκτονικό θαύμα της φύσης, η μεγαλύτερη φυσική γέφυρα στην Κύπρο. Βρίσκεται εντός του Δασικού Πάρκου του Κάβο Γκρέκο & συγκεκριμένα στο δρόμο που οδηγεί στο μικρό εκκλησάκι των Αγίων Αναργύρων.

Το Κάβο Γκρέκο είναι ακρωτήριο & μικρή χερσόνησος στα Ν.Α. της Κύπρου, στην Επαρχία Αμμόχωστου, ανάμεσα στη Αγία Νάπα & το Παραλίμνι. Η περιοχή είναι χαρακτηρισμένη Εθνικό Δασικό Πάρκο, ενταγμένο στο πρόγραμμα **Natura 2000**.

Η θάλασσα του κάβο Γκρέκο έχει υποθαλάσσιες χαράδρες & σπήλαια & είναι πολύ δημοφιλής στους δύτες οι οποίοι & έχουν βρει πολλά ναυάγια.

Το 2007 βρέθηκε & ερευνήθηκε αρχαίο ναυάγιο του 2^{ου} αι. μ.Χ. Η περιοχή αποτελεί σημαντικό σταθμό για μεταναστευτικά πουλιά.

Εδώ ζουν 71 είδη πανίδας.

Σύμφωνα με την τοπική παράδοση το όνομα «Καμάρα του Κόρακα» προέκυψε από τον μεγάλο αριθμό κορακιών που υπήρχαν στην περιοχή & είχαν μάλιστα δημιουργήσει & τις φωλιές τους.

ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ

...η πόλη η χωμένη στην άμμο

Αυτό σημαίνει κυριολεκτικά το όνομά της και έτσι αναφέρεται από τον 4^ο αι. μ.Χ.

Η αρχαία Αμμόχωστος έφερε το όνομα *Σαλαμίνα*, ενώ αργότερα μετονομάστηκε σε *Αρσινόη* και *Κωνσταντία*.

Γνώρισε μεγάλη ακμή στην εποχή του βυζαντινού αυτοκράτορα Ιουστινιανού ο οποίος έχτισε πολλά κτίρια για να τιμήσει την πόλη καταγωγής της Θεοδόρας, ενώ οι κάτοικοι για να του εκφράσουν την ευγνωμοσύνη τους, την ονόμασαν Νέα Ιουστινιανία.

Όταν οι Άγιοι Τόποι κατελήφθησαν από τους Άραβες, οι χριστιανοί κατέφυγαν στην Αμμόχωστο και η πόλη μετατράπηκε σε σημαντικό χριστιανικό κέντρο. Υποστηρίχθηκε ότι η Αμμόχωστος είχε συνολικά 365 εκκλησίες και μοναστήρια, όσες και οι ημέρες του χρόνου. Υπάρχουν τα ερείπια πάνω από 300 εκκλησιών.

Ο καθεδρικός γοθικός ναός του Αγ. Νικολάου. Από τον 16^ο αι. έχει μετατραπεί σε τζαμί, το Τέμενος Λαλά Μουσταφά Πασά.

Το Κάστρο της Αμμοχώστου ή Πύργος του Οθέλλο αποτελεί τμήμα των οχυρώσεων του κάστρου της Αμμοχώστου. Είναι τετράγωνο κτίσμα με τέσσερις πύργους στις γωνίες του και ξεχωριστή τάφρο από το υπόλοιπο κάστρο. Η ονομασία του οφείλεται στο

θεατρικό έργο του Σαίξπηρ, Οθέλλος, που πιστεύεται ότι διαδραματίζεται εκεί παρόλο που ο ίδιος ο συγγραφέας αναφέρει απλά μια πόλη της Κύπρου. Σύμφωνα με το έργο ο Οθέλλος ήταν Ενετός διοικητής της Αμμόχωστου.

Σώζονται σε καλή κατάσταση τα ισχυρότατα μεσαιωνικά τείχη της πόλης, και εντός αυτών τα ερείπια και πολλών μνημείων και πολλών σημαντικών εκκλησιών. Πολύ κοντά στην πόλη είναι το μοναστήρι του αποστόλου Βαρνάβα, ιδρυτή της Εκκλησίας της Κύπρου. Στην ίδια περιοχή βρίσκεται ο αρχαιολογικός χώρος της Έγκωμης και κοντά ένας άλλος σημαντικός, εκείνος της αρχαίας πόλης Σαλαμίνας.

Η Αγία Νάπα, που σημαίνει «Αγία του δάσους», με τις υπέροχες αμμώδεις παραλίες της είναι ο δημοφιλέστερος τουριστικός προορισμός.

Το μεγαλύτερο μέρος της Επαρχίας Αμμοχώστου βρίσκεται υπό τουρκική κατοχή.

Πάνω: Πλαζ στην Αγία Νάπα, η δεύτερη ακριβότερη στον κόσμο
Κάτω: Πάρκο Γλυπτικής Αγίας Νάπας, μοναδικό μείγμα διεθνούς τέχνης & τοπικής φύσης

ΚΩΔΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ:

«Trene bindir!»

Κολωνία, Οκτώβριος 1999.
Ο κουρδικής καταγωγής Roni Alasor, συγγραφέας, τυπώνει και κυκλοφορεί το καινούριο του βιβλίο. Τίτλος:

Şifreli Mesaj: "Trene bindir!"

(δηλ. Κωδικό Μήνυμα: «Ανέβασε στο τρένο!»)

Περιέχει τις αναμνήσεις που διηγούνται κάποιοι Τούρκοι βετεράνοι πολέμου που έλαβαν μέρος στη στρατιωτική επιχείρηση στην Κύπρο το '74.

Αναμνήσεις γεμάτες θηριωδία που δεν μπορούν να ξεχάσουν.

Το κωδικό μήνυμα «ανέβασε στο τρένο» σήμαινε «σκότωσε τους Ελληνοκύπριους αιχμάλωτους».

Ο συγγραφέας τεκμηριώνει το βιβλίο του με τα φανερά ονόματα προσώπων και περιοχών.

«Ο λόχος μας ήταν περίπου 100 άτομα. Ο διοικητής μας Τουφάν Σανλί ήταν ένας πολύ ανηλεής. "Μην λυπάστε, πυροβολήστε, κάψτε, γκρεμίστε, σκοτώστε προτού πεθάνετε", μας έλεγε». Οι Ελληνοκύπριοι, ως αποτέλεσμα του πυκνού βομβαρδισμού των τουρκικών πολεμικών αεροπλάνων, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη αν ήταν στρατιωτικός ή μη στόχος, είχαν αφήσει τα σπίτια τους και διέφυγαν προς τα μέσα, προς τα νότια τμήματα. Όσοι δεν μπόρεσαν να σώσουν τη ζωή τους, είχαν από τους κομάντο και τις παραστρατιωτικές συμμορίες των αγωνιστών (Τουρκοκύπριοι). Παντού υπήρχαν σπίτια βομβαρδισμένα, καμένα, γκρεμισμένα και πτώματα φουσκωμένα, σκουληκιασμένα που μύριζαν πολύ άσχημα. (...) Όπως προχωρούσαμε σε

ένα ορεινό μέρος πάνω από την Λευκωσία, συγκεντρώθηκαν άμαχοι σε ένα ορεινό χωριό το όνομα του οποίου δεν το γνωρίζαμε. Ο λοχίας μας, πολύ άπνοος, έστησε περίπου 10-15 από αυτούς μπροστά από έναν τοίχο στο χωριό. Ανάμεσά τους και γυναίκες. Εκτελέστηκαν, αφού πρώτα τους αφαίρεσαν τα χρυσά που φορούσαν...

Οι δικοί μας έβγαζαν κραυγές νίκης & δυνατά γέλια, την ώρα που μερικοί από τους ανυπεράσπιστους αυτούς ανθρώπους προσπαθούσαν να τρέξουν αριστερά και δεξιά μέσα σε αίματα.

Χ. Κιοφέν, διοικητής διμοιρίας βαρέων όπλων

«Ο τομέας ευθύνης μας περιλάμβανε μια περιοχή που εκτεινόταν από την Άσσια μέχρι την Αμμόχωστο. (...) Στις επιχειρήσεις με το κωδικό όνομα «Επιχειρήσεις Εκκαθάρισης», στα χωριά ουσιαστικά δεν κάναμε τίποτε άλλο εκτός από δολοφονίες, λαφυραγωγία και βιασμούς (...)

Στο χωριό Μόρα δολοφονήθηκαν περίπου 100 Ελληνοκύπριοι άμαχοι μαζί με εκείνους που διέφυγαν προς τα εκεί. ... Μόλις οι διοικητές μας διάταξαν ότι έπρεπε να κρύψουμε τα πτώματα, άνοιξα με μπουλντόζα έναν μεγάλο και πλατύ τάφο. Τους ρίξαμε τυχαία στον τάφο και τους σκεπάσαμε ομαδικά με χώμα. Ο τάφος όπου θάψαμε τα

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ, ΜΕ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΟΥΣ, ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΖΩΝΤΑΝΕΜΑ ΜΙΑΣ ΤΣΑΚΙΣΜΕΝΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ...

πτώματα είναι σε μια αγροτική περιοχή που μοιάζει με ρυάκι λίγο μετά το χωριό Μόρα. Παίρναμε τα αντικείμενα αξίας, χρυσαφικά, χρήματα, τόσο από τους Ελληνοκύπριους που σκοτώναμε όσο και από εκείνους που πιάναμε ζωντανούς. Ειδικά οι διοικητές μας επέστρεψαν πλούσιοι από την Κύπρο. Οι περισσότεροι από αυτούς ήταν ταυτοχρόνως εκείνοι που βίαζαν τις γυναίκες. Πήραν και οι Τουρκοκύπριοι το μερίδιό τους από την καταπίεση και τους βιασμούς στη διάρκεια της εισβολής του τουρκικού στρατού.

Μόλις είδαμε δύο μικρά έρημα κορίτσια Τουρκοπούλες στο χωριό τα παραδώσαμε και αυτά στους διοικητές, όπως απαιτούσε η κανονική διαδικασία. Αργότερα μάθαμε ότι έγινε και σε αυτά το ίδιο κακό».

Μουσταφά Ογγκάν, δεκανέας, υπηρέτησε με την αρμοδιότητα του λοχία

«Το πιστεύετε; Έστρεψα το όπλο G-3 προς το μέρος ενός ανθρώπου με δεμένα χέρια και τον ρώτησα:

«Γίνεσαι μουσουλμάνος;»

Επέδειξε μια συμπεριφορά την οποία σέβομαι τώρα. Κουνώντας το κεφάλι είπε όχι. Κατόπιν τούτου, άδειασα μια γεμιστήρα σφαίρες πάνω του. Ασκήθηκε τυραννία και προς τους Τουρκοκύπριους τους οποίους δήθεν πήγαμε για να σώσουμε. Οι Τουρκαίλες, που πρώτα μας άνοιξαν τις αγκάλες και μας έδωσαν φρούτα, άρχισαν να νιώθουν μεγάλο μίσος και έχθρα όταν μας έβλεπαν.

«Ήρθατε να μας σώσετε ή να μας βιάσατε;»

Α. Κ. Ραματάν, από τους στρατιώτες που προσγειώθηκαν με αλεξίπτωτο στην Κύπρο

«Μας είπαν ότι θα μετέφεραν τους Ελληνοκύπριους αιχμάλωτους στη Λευκωσία σε στρατόπεδο συγκέντρωσης. 70-80 τους επέστρεψαν πίσω γιατί δεν υπήρχε χώρος εκεί. Τότε είχαμε στρατοπεδεύσει στην Αγυιά. Άκουσα τον διοικητή Μ. Γκιούνγκιορμους να μιλάει στον ασύρματο. Του δόθηκε η εντολή:

«Trene bindir!»

«Ανεβάστε στο τρένο», σήμαινε «σκοτώστε τους!»

Τρένο στην Κύπρο δεν υπήρχε

Την επομένη ο λοχαγός Ε. Σαντίκ, μαζί με τον Μπιλάλ Γιλμάζ και τον αρχιλοχία Μουχαρέμ, πήραν τους 70-80 Ελληνοκύπριους με δεμένα χέρια και μάτια και τους οδήγησαν στα τρία πηγάδια κοντά στην Τύμπου και Αφάνεια. Τους θέρισαν με τα αυτόματα και τους πέταξαν στα πηγάδια. Κομπάζοντας, διηγήθηκαν, ότι έριξαν πληγωμένο έναν χοντρό Ελληνοκύπριο στο πηγάδι και το τι φωνές έβγαζε στον πάτο του πηγαδιού.

Ο. Σαάτ, πυροβολητής

«Μου ανατέθηκαν καθήκοντα στη δεύτερη επιχείρηση που πραγματοποιήθηκε στις 14 Αυγούστου 1974. Μας έφεραν από τη Μερσίνα στην Κερύνεια. Από εκεί εγκατασταθήκαμε στο Γκιόνελλι, λίγο βορείως της Λευκωσίας. Μου ανατέθηκαν καθήκοντα στο αεροδρόμιο Ερτζιάν, στην Τύμπου και στην Άσσια. Εγώ με τους στρατιώτες που είχα υπό τη διοίκησή μου πήρα την Αμμόχωστο από τους Ελληνοκύπριους. Έμεινα πολύ στο Βαρώσι.

Επειδή αντιτάχθηκα στο πλιάτσικο και στις ασχημίες κατά τη διάρκεια της επιχείρησης, με αποκαλούσαν «μάγκα προφέσορα». Οι περισσότεροι αξιωματικοί έγιναν πλούσιοι κατά τη διάρκεια της επιχείρησης στην Κύπρο. Μετέφεραν στα σπίτια τους, στην Τουρκία, αυτοκίνητα που ανήκαν σε Ελληνοκύπριους, ωραία έπιπλα και αντικείμενα...

Είναι δύσκολο να εμποδίζεις τα πάντα. Ειδικά οι φασίστες Τούρκοι αξιωματικοί, λοχίες, δεκανείς και στρατιώτες ηγούνταν των δολοφονιών και του πλιάτσικου... Στην Τύμπου είδα μια από τις μεγαλύτερες θηριωδίες.

Όταν πήγαμε εκεί, το χωριό ήταν τελείως άδειο. Είπα να ξεκουραστώ λίγο σε μια σκιά. Εκείνη την στιγμή

άκουσα πυροβολισμούς και μian φωνή να φωνάζει στα τουρκικά

«σκότωσα Θεέ μου, σκότωσα».

Πήγα προς το μέρος από το οποίο προήλθαν οι πυροβολισμοί.

Είχαν αδειάσει δύο γεμιστήρες σφαίρες στην μήτρα μιας Ελληνοκύπριας γυναίκας, λίγο παχουλής, με μικρά χέρια ανάλογα με το κορμί της, που φαινόταν από κάθε τι πάνω της πως ήταν με ειδικές ανάγκες, με χέρια δεμένα και δεν είχε διανοητική ισορροπία.

Όταν πήγα στο μέρος του γεγονότος, η γυναίκα ήταν ακόμα ζωντανή, σπαρταρούσε λίγο, από την μήτρα της κρεμόντουσαν σαν τσαμπί σταφύλι και έτρεχαν αίματα. *Η γυναίκα είπε*

«αυτά τα χρώματα είναι δικά μου, δεν εγκαταλείπω το χωριό μου»

Γκρεμίστηκε ο κόσμος μου όταν ένας διοικητής, με βαθμό λοχαγού, ήρθε και συχαίροντας τους δύο δολοφόνους στρατιώτες, είπε «η αποστολή επιτεύχθηκε, η νίκη ολοκληρώθηκε φίλοι». Λογομάχησα μαζί του. Οργίστηκε πολύ. Πήρα την γυναίκα μαζί με τους δύο στρατιώτες. Την τυλίξαμε με μια κουβέρτα, την μεταφέραμε και την θάψαμε. Ακόμα θυμάμαι πού είναι ο τάφος της...

Πήγα και εγώ σε πολλές ληστείες στο Βαρώσι. Πήγα και εγώ, σε καταστήματα και έβαλα να τα ληστέψουν».

Γιαλτσίν Κιουτσιούκ γνωστός καθηγητής & πολιτικός επιστήμονας, συμμετείχε ως ανθυπολοχαγός πυροβολικού

«ΟΙ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΕΙΣΒΟΛΗΣ ΤΟΥ 1974 ΔΕΝ ΞΕΧΝΟΥΝ & ΑΓΩΝΙΖΟΝΤΑΙ» ήταν το θέμα της εκδήλωσης που συνδιοργάνωσαν η Ομοσπονδία Κυπριακών Οργανώσεων Ελλάδος (Ο.Κ.Ο.Ε.), ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Αιχμάλωτων Πολέμου 1974 & σε συνεργασία με το Σπίτι της Κύπρου, στις 1/12/2022. https://ldiavlos.gnet.gr/room/1607?eventid=13320&vod=11679_session

(...) Αυτούς που κάρφωσαν πιεώπλατα τον ήλιο τους είδε μες στη νύχτα το φεγγάρι.

Κι έτσι μαθές το γνώρισεν η γη μες στην αγρύτνια της κι η θάλασσα καθώς βογγούσε μαζεύοντας με τα νεκρά κοχύλια το πρώιμο αίμα του Ιουλίου (...)

ΑΝΘΟΣ ΛΥΚΑΥΓΗΣ, "ΜΗΤΡΟΚΤΟΝΙΑ"

«Προσγειωθήκαμε στις 21 Ιουλίου. Ύστερα μάθαμε ότι το μέρος αυτό ήταν ένα τουρκικό χωριό κοντά στα βουνά του Πενταδακτύλου που βρισκόταν ανάμεσα στην Κερύνεια και τη Λευκωσία. Μόλις προσγειωθήκαμε τρομάξαμε με τους πυροβολισμούς. Οι Ελληνοκύπριοι ήταν σε πιο ισχυρή θέση από εμάς στις πρώτες δύο μέρες. (...) Όταν σηκωθήκαμε ένα πρωί, είδαμε μια ηλικιωμένη γυναίκα που πότιζε λουλούδια πάνω σε μια στέγη. Ένας Τούρκος, που ήταν γνωστό πως ήταν Θρακιώτης, πυροβόλησε και τη σκότωσε με μια σφαίρα από απόσταση 500 μέτρων.

Δεν πειράξαμε τους ηλικιωμένους και τους αρρώστους που δεν μπορούσαν να φροντίζουν τον εαυτό τους, όμως τους αφήσαμε μόνους για να πεθάνουν από την πείνα και την αρρώστια.

Ήταν ευρέως διαδεδομένα ανάμεσα στους στρατιώτες το πλιάτσικο, η ασέλγεια και η κλεψιά. Ήπαιρναν ό,τι έβρισκαν, χρήματα, τσιγάρα, λάφυρα.

Αφότου βιάζονταν οι γυναίκες, μερικές απ' αυτές δολοφονούνταν...»

Καζίμ Χάμογλου

«Υπήρχαν 360-370 στρατιώτες στο αεροπλάνο μας κατά την επιδρομή. Περίπου 260 στρατιώτες μας κήκαν και έχασαν την ζωή τους. Πήγαμε στο χωριό Δίκωμο. Εκεί υπήρχαν Τούρκοι δημοσιογράφοι. Μας οδήγησαν πάνω από λάκκους. Ήταν γεμάτοι πτώματα. Τα πτώματα ανήκαν σε περίπου 50 άμαχους ανάμεσα στους οποίους υπήρχαν γυναίκες, ηλικιωμένοι και νέοι.

Οι στρατιώτες κάλυψαν τα νεκρά σώματα με ασβέστη και τους έριξαν νερό. Τα πτώματα σχεδόν καίγονταν.

Οι φωτογραφίες που τραβήχτηκαν, παρουσιάστηκαν διαφορετικά από τον τουρκικό Τύπο όπου γράφτηκε πως με αυτή την μέθοδο σκότωναν οι Ελληνοκύπριοι τους Τούρκους. Όμως, όλοι γνώριζαν πως ανήκαν σε Ελληνοκύπριους τα πτώματα που κήκαν με ασβέστο ασβέστη. (...)

Οι Ελληνοκύπριοι που πιάνονταν αιχμάλωτοι στέλνονταν προς τις μεριές της Κερύνειας. Όμως ειδικά οι νεαρές γυναίκες και τα κορίτσια δε μπορούσαν να γλιτώσουν από την οργή των αξιωματικών».

Μαχμούτ Ρενάς

Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η τραγωδία που βίωσε η Κύπρος μας το 1974, με το δίδυμο έγκλημα, του πραξικοπήματος και της τουρκικής εισβολής, αποτέλεσε στα χρόνια που ακολούθησαν, μια πηγή έμπνευσης, λογοτεχνικής και καλλιτεχνικής.

Οι δολοφονίες και τα διάφορα εγκλήματα που διαπράχθηκαν πριν, αλλά και κατά τις μέρες του πραξικοπήματος, η εισβολή που ακολούθησε με θύματα χιλιάδες στρατιώτες αλλά και αμάχους, η προσφυγιά και γενικότερα όλα τα προβλήματα που δημιούργησε ο ξεριζωμός και φυσικά το δράμα των αγνοουμένων αλλά και ο ακούσιος διαχωρισμός Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, αποτέλεσαν σημεία για μια χωρίς προηγούμενο ποσοτική και ποιοτική καλλιτεχνική και λογοτεχνική δημιουργία.

Οι δημιουργοί της τέχνης και του λόγου «ωρίμασαν» μέσα σε λίγες μέρες και αποτύπωσαν στο χαρτί ή τον καμβά τους, βιωματικά ή από μαρτυρίες, όλο τον πόνο και το θρήνο που συσώρευσε το δράμα της Κύπρου, αλλά ταυτόχρονα και την αγωνιστικότητα και την ελπίδα των Κυπρίων για δικαίωση και επανένωση του τόπου και των ανθρώπων.

Τα συρματοπλέγματα και η νοσταλγία των χαμένων εδαφών, οι άνθρωποι που χάθηκαν και ο πόθος της επιστροφής

αποτελούν μερικές από τις πτυχές του κυπριακού δράματος που καθοδήγησαν το πινέλο ή το καλέμι.

Ξεκινώντας από την Ελλάδα, η αναφορά μας αρχίζει με τον ποιητή τη ρωμιοσύνης που ήταν και ένας γητευτής της πέτρας. Πάνω σε μια μικρή σε όγκο πέτρα, ο **Γιάννης Ρίτσος** χάραξε το θρηνητικό ποίημά του για την Κύπρο, συνοδεύοντάς το έτσι εικαστικά.

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ντοκιμαντέρ μικρού μήκους, πρωτοβουλίας της Επιτροπής Κατεχόμενων Δήμων της Κύπρου. Στόχος του η προβολή της συστηματικής καταστροφής της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου που συντελείται στα κατεχόμενα από την Τουρκική εισβολή του 1974. Η Τουρκία & το παράνομο τουρκοκυπριακό καθεστώς φέρουν πλήρη ευθύνη για την κατάσταση που βρίσκονται εκατοντάδες χριστιανικά & αρχαιολογικά μνημεία στην κατεχομένη Κύπρο. Πολλά αρχαιολογικά μνημεία παγκόσμιας εμβέλειας & αξίας καταστράφηκαν, πολλές αρχαιότητες κλάπηκαν & πωλήθηκαν παράνομα & μένουν άφαντες μέχρι σήμερα. Παρακολουθήστε: <https://www.youtube.com/watch?v=xOH-QoXUQRE>

Το μαύρο καλοκαίρι του '74 καθοδήγησε το καλέμι & το πινέλο

Γράφει η Δήμητρα Αργυροπούλου, εκπαιδευτικός

Στο ποίημα της «ελπίδας» για το νησί της Αφροδίτης ο ποιητής, επηρεασμένος από τα γεγονότα της τουρκικής εισβολής, θρηνεί για τα βάσανα της Κύπρου, αλλά υμνεί συγχρόνως το νησί για τις τόσες φυσικές ομορφιές του. Η Κύπρος είναι ένα νησί τυρανισμένο από τις πολλές συμφορές που το βρήκαν κατά καιρούς. Ωστόσο, ο ποιητής νιώθει την ανάγκη να προσκυνήσει τα ιερά χώματα του, εκφράζοντας έτσι το σεβασμό του προς αυτό.

Η Κύπρος, που είναι γεμάτη φυσικές ομορφιές και πλούσια κάλλη, πολλές φορές σκλαβώθηκε από ξένους κατακτητές και έπαθε μεγάλες καταστροφές.

Μολονότι όμως η Κύπρος βρίσκεται σε θλιβερή κατάσταση, το μήνυμα που θέλει να μας δώσει ο ποιητής για την τύχη του νησιού είναι ελπιδοφόρο και αισιόδοξο.

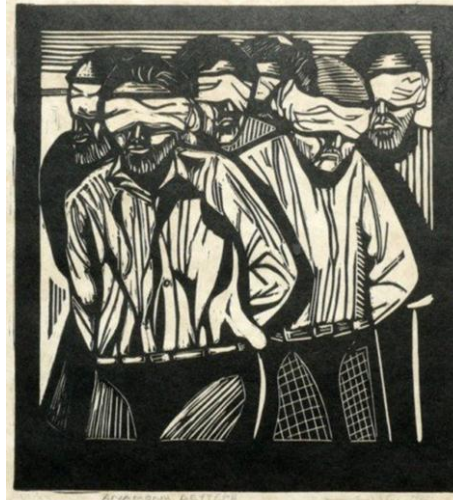
Ζητάει από το νησί να κάνει κουράγιο, γιατί σίγουρα στο μέλλον τα πράγματα θα πάνε καλύτερα γι' αυτό και θ' ακουστεί επιτέλους η «καμπάνα της ανάστασης»

Ιδιαίτερη θέση ανάμεσα στους Κύπριους καλλιτέχνες κατέχει αναμφίβολα ο **Τηλέμαχος Κάνθος**.

Μέσα από μια σειρά ξυλογραφίες του, με τον χαρακτηριστικό τίτλο «Σκληροί χρόνοι», ο εξ' Αλυνας δάσκαλος της τέχνης αποτύπωσε σε όλη του τη διάσταση το κυπριακό δράμα. «Στην πέτρα της υπομονής», «Μαύρο θέρος του '74» και «Θρήνος γυναικών» είναι από τα γνωστότερα έργα αυτού του κύκλου.

Μνημειακές είναι οι ξυλογραφίες του Κύπριου χαράκτη **Χαμπή Τσαγγάρη** με πηγή έμπνευσης την τουρκική εισβολή στην Κύπρο και τα όσα τραγικά ακολούθησαν τον Ιούλιο του '74.

Πρόσφυγας, με γενέτειρά του την Κοντέα, έχει χαράξει σε ξύλο ασπρόμαυρα έργα, μέσα από τα οποία αφήνει να εκδηλωθούν τα συναισθήματα, οι σκέψεις και οι προβληματισμοί που του γέννησε η προδοσία και η Κυπριακή τραγωδία.

Αρκετά και τα έγχρωμα χαρακτηριστικά του πολυβραβευμένου Χαμπή, που ξεχειλίζουν από νοσταλγία για το τουρκοκρατούμενο χωριό του...

«Θρήνος γυναικών», Τηλέμαχος Κάνθος

Μία

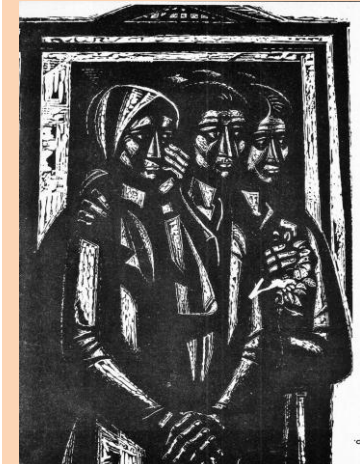
φωτογραφία, που έμεινε έντονα χαραγμένη στη μνήμη αρκετών, από την εισβολή του Ατίλα, είναι εκείνη με την **«καμένη κούκλα με το κομμένο χέρι»** για την οποία ο ποιητής Κώστας Μόντης, έγραψε το ποίημα:

«Αυτή η κούκλα με το κομμένο χέρι που κρεμάστηκε στο παράθυρο του γκρεμισμένου σπιτιού, ποιο παιδάκι ήθελε ν' αποχαιρετήσει, σε ποιο παιδάκι σύρθηκε ως το παράθυρο ν' ανεμίσει το χέρι και της το' κοψαν;»

(Τουρκική Εισβολή II)

Ο πολυβραβευμένος ποιητής **Κώστας Μόντης** ήταν από την Αμμόχωστο, επίτιμος διδάκτωρ στα Πανεπιστήμια Κύπρου και Αθήνας, υποψήφιος για το βραβείο Νόμπελ. Το 2000 ανακηρύχθηκε αντετιςτέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, ύψιστη διάκριση που απονέμεται σε πνευματικούς δημιουργούς που ζουν εκτός Ελλάδος.

Η παρουσία του **Τάσσου** στην Κύπρο, το 1971, αποτέλεσε κορυφαίο συμβάν. Οι ασπρόμαυρες ξυλογραφίες του, με θέματα από τον Εμφύλιο Πόλεμο και από το αισθησιακό Άσμα Ασμάτων του Σολομώντα, με πρόλογο και μετάφραση του Γιώργου Σεφέρη, συμβολίζουν τον κυπριακό αγώνα. Ο χαράκτης μετονόμασε τους τίτλους τους από την ενότητα του Εμφυλίου Πολέμου σε **Επιτάφιο!** Στα επτά έργα, εμπνευσμένα από το ποιητικό κείμενο του Σεφέρη, οι γυναίκες και οι άνδρες στέκονται βουβοί, σαν σιωπηλοί μάρτυρες του δράματος της μεγαλονήσου, με ορθάνοιχτα μάτια, γεμάτα οργή και θλίψη, βυζαντινότροπες μορφές, χωρίς να παύουν όμως ούτε στιγμή να δείχνουν ισχυρές.

«Ο ποταμός της οργής» ξυλογραφία, 1963, Τάσσος (ψευδώνυμο του Αναστάσιος Αλεβίζος)

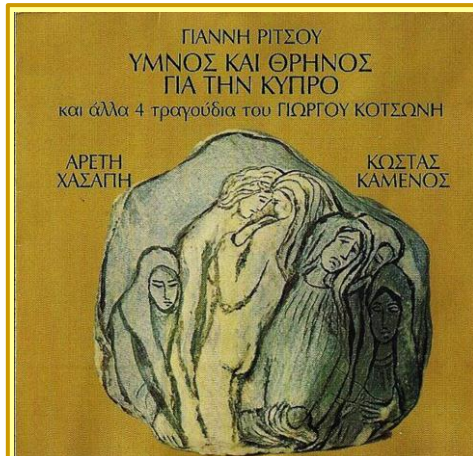
Φιλοτέχνησε το προσφυγόσημο Συνόδευε τους φακέλους στην αλληλογραφία των Κυπρίων, για να γνωστοποιηθεί το Κυπριακό δράμα στο εξωτερικό και για να ενισχυθεί το Ταμείο Προσφύγων. Απεικονίζει μικρό κορίτσι, καθισμένο, πιθανόν πάνω σε μια βαλίτσα, με τα χέρια σταυρωμένα και φοβισμένο, με εξπρεσιονιστικά τα χαρακτηριστικά, και πίσω του συρματοπλέγματα. Εστιάζει στο θάνατο και την ανθρώπινη απόγνωση την οποία προκάλεσε η τουρκική εισβολή στην Κύπρο κι η διχοτόμηση του νησιού.

Το συγκεκριμένο έργο παραμένει

η πιο αναγνωρίσιμη εικόνα της οδυνηρής κυπριακής τραγωδίας

Τάσσος. Επάνω: Το προσφυγόσημο που είναι ξυλογραφία με τίτλο «Κύπρος 1974» Κάτω: Γραμματόσημα

Νησί πικρό, νησί γλυκό, νησί τυρανισμένο κάνω τον πόνο σου να πω και προσκυνώ & μένω.

Εσύ της θάλασσας ρυθμός, ολάνθιστο κλωνάρι, πώς σου μαδήσαν τ' άνθια σου διπλοί, τριπλοί βαρβάροι.

Τι θλιβερά που βερχανιάν τριχύρω σου τα φάρια κι αντίχριστοι να παίζουνε την τύχη σου στα ζάρια.

Κουράγιο, μικροκόρη μας, που μας εχίνης μάννα Ύμνος & Θρήνος της ζωής κι ανάστασης καμπάνα.

Το έργο αυτό του Γιάννη Ρίτσου κοσμεί τα εξώφυλλα των δίσκων με μελοποιημένους τους στίχους από τον κύκλο **«Ύμνος και θρήνος για την Κύπρο»**.

<https://www.youtube.com/watch?v=DREtOlnvxxsw>

ΑΤΤΙΛΑΣ '74: Ο βιασμός της Κύπρου

«Από τις καλύτερες καταγραφές της ιστορίας που έχουν γίνει ποτέ». THE LONDON TIMES

Γράφει ο Χρήστος Διέλας, Γ' Γραφικών Τεχνών

Μια μνημειώδης καταγραφή της κατάστασης στην Κύπρο μετά το πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή. Χωρίς σενάριο και στοιχειώδη προπαρασκευή, ο Κακογιάννης «μόνο με μια μηχανή κι έναν ηχολήπτη», μετατρέπει την προσωπική του οδύσσεια σε ένα πολύτιμο, σοκαριστικό ντοκουμέντο που αποτυπώνει την ιστορία εν τω γεννάσθαι.

«Ο Αττίλας '74 δεν ήταν μια ταινία που σκηνοθέτησα εγώ αλλά η ίδια η Ιστορία. Κατέγραφα απλώς τα γεγονότα.

Πήγα με το συνεργείο, ουσιαστικά μια μηχανή είχα στη διάθεσή μου και έναν ηχολήπτη και κάτσαμε για ένα μήνα, αμέσως μετά την εισβολή.

Όταν έφτασα στην Κύπρο δεν ήξερα από πού να αρχίσω.

Ήταν οι καταυλισμοί, τα νεκροταφεία γεμάτα κόσμο που πέθανε,

οι συγγενείς που περίμεναν τους εγκλωβισμένους

ή τους αγνοούμενους και ακόμη ήλπιζαν...

Ήταν λες κι έβλεπα τις Τρωάδες μπροστά στα μάτια μου».

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΒΡΑΒΕΙΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟΥ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΗΚΟΥΣ, ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ

Σκηνοθεσία, σενάριο, παραγωγή: Μιχάλης Κακογιάννης

Διεύθυνση Φωτογραφίας: Σάκης Μανιάτης

Μουσική: Μιχάλης Χριστοδουλίδης

https://www.youtube.com/watch?v=xxQSHofz_bk

Σεπτέμβριος 1974, το ταξίδι του Κακογιάννη στον τόπο καταγωγής του, για να γυρίσει ένα ντοκιμαντέρ σχετικά με την εισβολή, είχε ως αποτέλεσμα τον «Αττίλα 74». Ο σκηνοθέτης δούλεψε και με πολιτικά στελέχη και με τον κυπριακό λαό. Απέσπασε μια μεγάλη συνέντευξη από τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, μίλησε με τον μετέπειτα ιδρυτή του κόμματος Δημοκρατικός Συναγερμός, Γλαύκο Κληρίδη, και το Νίκο Σαμψών που έμεινε στην Ιστορία επειδή ανέλαβε δοτός «πρόεδρος» της Κύπρου κατά το πραξικόπημα εναντίον του Μακαρίου. Μίλησε με ανθρώπους της ΕΟΚΑ-Β και με τον λαό που κατέθεσε μαρτυρίες για την τραγωδία που έπληξε την ελληνική κοινότητα, το 82 % του νησιού,

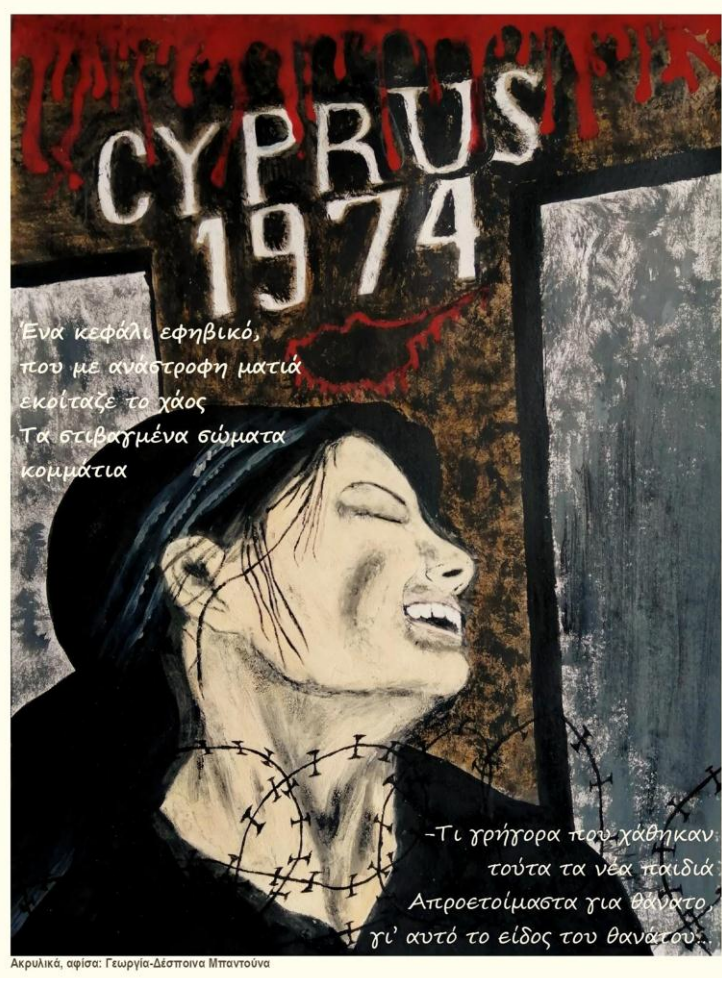
ενώ από τα προσφυγικά στρατόπεδα αποκαλυπτικές εικόνες και συγκλονιστικές μαρτυρίες από τους εκπατρισθέντες συμπληρώνουν το παζλ μιας πολύτιμης κινηματογραφικής καταγραφής-μαρτυρίας.

«Πέρα από καθετί, η ταινία μου είναι ένα ανθρώπινο ντοκουμέντο»

αναφέρει ο Κακογιάννης. Πράγματι, ο φακός καταγράφει τις άθλιες συνθήκες ζωής στους προσφυγικούς καταυλισμούς, το παράπονο ενός 15χρονου κοριτσιού που βιάστηκε από τους Τούρκους εισβολείς, εξαγριωμένους νέους από τη σύγχυση και την αβεβαιότητα για το αν ζει κάποιος δικός τους που χάθηκε στη ζώνη κατοχής.

Η αποκορύφωση του δράματος, στον «Αττίλα '74», φαίνεται στο χωρίς μεταβατικό στάδιο, «πέραςμα» των Ελληνοκυπρίων από μια καλή ζωή στο καθεστώς του «πρόσφυγα μέσα στην ίδια τους τη χώρα». Η απουσία συνεντεύξεων από Τουρκοκυπρίους δεν ήταν ευθύνη του Κακογιάννη. «Αρνήθησαν...», λέει ο σκηνοθέτης, «...όταν ήμουν εκεί, κανείς Τουρκοκύπριος δεν μπορούσε να περάσει τη «γραμμή του Αττίλα». Στον Νότο, όπου ζουν πάντα πολλές χιλιάδες Τουρκοκύπριοι, οι περισσότεροι φοβούνταν να μιλήσουν. Μόνο ένας δήμαρχος εξομολογήθηκε πως ήθελε να ζήσει & να πεθάνει στο χωριό του».

ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΤΗΣ ΑΤΤΑΛΕΙΑΣ, ΒΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

ΓΕΥΣΗ ΘΑΝΑΤΟΥ

του Μάνου Κράλη

Η πλατεία ήταν έρημη εκείνη τη νύχτα
Με τα κλειστά περίπτερα, τις ξεσκισμένες αφίσες.
Μύριζε καμένο ρούχο, στάχτη, πυρκαγιά.

Πηγαίναμε μαζί μα οι λέξεις στέγνωσαν στα χείλη.
Μόνο κοινό σημείο επαφής ήταν ο φόβος
Εκείνος ο πρωτόπλαστος, απροσδιόριστος φόβος
Που γνώρισε ο άνθρωπος σ' ένα χωράφι τριβόλων.

Μετρούσαμε τους οβολούς της πίκρας μας
σκαλίζαμε την τέφρα της ψυχής.

Κι άφαφα πέρασαν με ορμή, μουγκρίζοντας
Τα στρατιωτικά αυτοκίνητα, κατάφορτα κλαδιά των ευκαλύπτων
κι ακακίες
Κι εχάθηκαν γοργά σ' ένα πυκνό σκοτάδι.

Όμως σ' αυτό το ελάχιστο διάστημα, για λίγα δευτερόλεπτα μονάχα
Το μάτι πρόφτασε να ιδεί στο δυνατό το φως των προβολέων
Ένα κεφάλι εφηβικό, που με αναστροφή ματιά εκόιταζε το χάος
Τα στιβαγμένα σώματα κομμάτια.

-Τι γρήγορα που χάθηκαν τούτα τα νέα παιδιά
Απροετοίμαστα για θάνατο, γι' αυτό το είδος του θανάτου...

Η αφίσα είναι έργο της Γεωργίας-Δέσποινας Μπαντούνα
μαθήτριας της ειδικότητας Γραφικών Τεχνών,
Β' Βραβείο σε Πανελλήνιο Διαγωνισμό Αφίσας

Απ' την Αττάλεια ξεκίνησε, τις μαύρες μέρες των 20^{ης} Ιουλίου και 14^{ης} Αυγούστου του '74, ο κύριος όγκος των τουρκικών στρατευμάτων εισβολής, με αποβατικά πλοία, των επιχειρήσεων «Αττίλας 1» και «Αττίλας 2», αντίστοιχα, για να σκλαβώσουν το βόρειο τμήμα της πολύπαθης Κύπρου μας, που το κατέχουν παρανόμως μέχρι και σήμερα...

Μια γεμάτη βία εισβολή στο νησί της Αφροδίτης από τους Τούρκους, που δύσκολα μπορεί να αποδώσει κανείς λεκτικά την ένταση του πόνου, την αγανάκτηση και τον τρόμο που προκάλεσε σε όσους το βίωσαν.

Ένα εξαιρετικά επώδυνο γεγονός, ένα ανοιχτό τραύμα που πληγώνει τους απανταχού ευρισκόμενους Έλληνες...

Αυτό προσπάθησα να αποδώσω στην αφίσα, με τα πινέλα μου και τα ακρυλικά μου χρώματα, επηρεασμένη από το εικαστικό έργο και από το ποίημα του Κύπριου Μάνου Κράλη.

Γράφει η
Γεωργία Δέσποινα
Μπαντούνα,
Γ' Γραφικών Τεχνών

ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

Ο θαυμασμός που είχε από παιδί για τους μύθους και τις παροιμίες που εξιστορούσαν η γιαγιά και η μητέρα του, στάθηκαν καταλυτικές στην μετέπειτα εξέλιξή του, αφού με αφορμή μια ιστορία που περιέγραψε κάποιος ηλικιωμένος από χωριό της επαρχίας της Πάφου, ο Αντρέας Σκουφάρης με το ταλέντο του και με φάρο το χιούμορ του κατάφερε να αποτυπώσει με πρωτότυπο τρόπο όσα άκουσε. Και εγένετο η αρχή... Από τότε όλα αποκτούν εικόνα. Όλα αποκτούν χρώματα. Ζωντανεύουν στο μυαλό του και μετά γεμίζουν το sketchbook του. Με σπουδές και μεταπτυχιακό στο Art & Design ζωγραφίζει κυπριακές παροιμίες.

Οι χαρακτηριστές παίρνουν σάρκα και οστά δημιουργώντας αληθινές εικόνες μιας ιστορίας σε σύγχρονη μορφή.

Το μήνυμά του, όπως ο ίδιος λέει:

«**Δε χρειάζεται να φάξουμε αλλού για να μάθουμε πράγματα για τη ζωή. Όλες οι αρχές, οι διδασκαλίες, τα ήθη και τα έθιμα βρίσκονται στον πολιτιστικό μας πλούτο και ειδικά στη λαϊκή μας παράδοση.**»

«Φορεί τον η τρύπα του βελονιού»

ΔΕΝ

ΞΕΧΝΩ

«Το σήμα σύμβολο
“Δεν ξεχνώ”

δημιουργήθηκε το πρωί
της 14ης Αυγούστου 1974
την ημέρα που
ο δεύτερος Ατίλας
έκοψε την Κύπρο στα δύο...

Ακούγοντας τα νέα στο ραδιόφωνο, οραματίστηκα την Κύπρο μαχαιρωμένη και την γραμμή του Ατίλα σαν μία ροή πηγμένου αίματος που σιγόσταζε.

Όταν έφτασα στο γραφείο μου, τότε είχα την διαφημιστική εταιρία, κάλεσα τον διευθυντή του σχεδιαστήριου, τον Διονύση Γεωργιόπουλο, του έδωσα ένα χάρτη της Κύπρου, την ιδέα και το κείμενο. Τα υπόλοιπα ανήκουν στην ιστορία...

Τυπώσαμε χιλιάδες αυτοκόλλητα, τα στείλαμε στις εφημερίδες, (...). Ακόμη, μεταφράσαμε το σύνθημα σε πολλές γλώσσες. Μας το ζητούσαν... Πήραμε εκατοντάδες γράμματα – το σημαντικότερο από τον ίδιο τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο.

Τώρα το σήμα-σύμβολο έχει γίνει κοινό κτήμα, ελάχιστοι άνθρωποι γνωρίζουν την προέλευσή του. Αλλά για μένα είναι κάτι πολύ προσωπικό:

ένας φόρος τιμής και αγάπης

στα μέρη εκείνα της Κύπρου – Κυρήνεια, Μπελλαπιάς, Σαλαμίνα, Αμμόχωστο – που είχα επισκεφθεί και αγαπήσει τρία χρόνια πριν την εισβολή».

Νίκος Δήμου,

συγγραφέας και διαφημιστής,
γνωστός αρθογράφος σε δημοφιλή
περιοδικά αυτοκινήτου και πληροφορικής.

Ο πρώτος street artist παγκοσμίως

που έφτιαξε έργο σε Κοινοβούλιο

Γράφει ο Λεωνίδας Κουρούπης, Β' Εφαρμοσμένων Τεχνών

Ο ΙΝΟ έγινε ο πρώτος
street art καλλιτέχνης
παγκοσμίως που έφτιαξε
έργο σε Κοινοβούλιο

Ένα έργο σε τέτοιο χώρο ήταν πολύ
επικίνδυνο να λογοκριθεί,
όμως ο ΙΝΟ κατάφερε, τελικά,
με τον τρόπο του να επισημάνει
και να στιγματίσει
την κακή χρήση της δημοκρατίας.

Πρόκειται για ένα εξαιρετικό έργο τέχνης και μία πολύ μοντέρνα κίνηση εκ μέρους της Κυπριακής Βουλής, το γεγονός ότι φιλοξενείται εκεί.

Στο αίθριο της Βουλής των Αντιπροσώπων στη Λευκωσία, σημείο από όπου περνάνε καθημερινά οι βουλευτές, οι καλεσμένοι των επιτροπών, οι εργαζόμενοι στη Βουλή και επισκέπτες φιλοξενείται από τα μέσα Απριλίου του 2016 το υπέροχο mural του Έλληνα, διεθνούς φήμης εικαστικού καλλιτέχνη, Ινο.

Είναι αναμφισβήτητα ένας απ' τους σημαντικότερους καλλιτέχνες με διεθνή αναγνώριση και πλούσιο βιογραφικό συμμετοχών στα κορυφαία street art festivals παγκοσμίως, των οποίων η τέχνη ξεπέρασε τα όρια της Ελλάδας ταξιδεύοντας σε ευρωπαϊκές και ασιατικές χώρες αλλά και στην Αμερική.

Η ιδέα για τη φιλοξενία ενός mural στο κτίριο της κυπριακής βουλής αποτέλεσε μία από τις δράσεις δημόσιας τέχνης που

Διοργάνωσε η Υπηρεσία των Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων το εν λόγω τμήμα μεταξύ 1ης και 12ης Απριλίου 2016, που έφερε τον τίτλο «Εικ-αστική Παρέμβαση».

Κάτι παρόμοιο στον κόσμο ολόκληρο, να φιλοξενείται δηλαδή mural σε χώρο κοινοβουλίου, δεν υπάρχει.

Ο καλλιτέχνης, ανταποκρίθηκε θερμά στην πρόσκληση, την οποία όπως δήλωσε αργότερα σε συνέντευξή του θεώρησε ιδιαίτερα τολμηρή κι ενδιαφέρουσα.

Το έργο του Ινο φέρει την ονομασία «Ignorance is bliss», ολοκληρώθηκε σε διάστημα μίας βδομάδας. Απεικονίζει τον Σόλωνα και τον Περικλή, προσωπικότητες-σύμβολα για την αθηναϊκή δημοκρατία.

Ο Ινο περιγράφοντάς το, δήλωσε σε συνέντευξή του το εξής:

«Τα μάτια τους είναι
καλυμμένα με γαλάζιο χρώμα,
για να μη βλέπουν πως οι
ιδέες τους χρησιμοποιήθηκαν
έτσι ώστε να εξυπηρετούν
συμφέροντα».

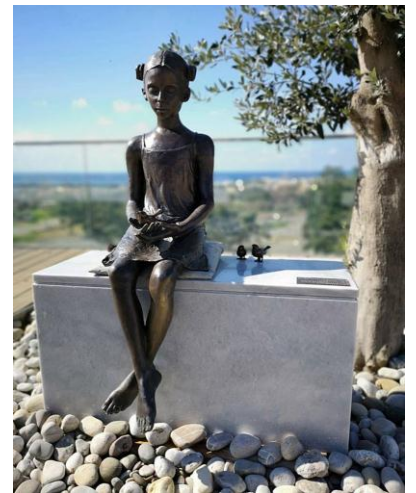
Τα έργα του ΙΝΟ έχουν κοινωνικά μηνύματα και στιγματίζουν τον τρόπο με τον οποίο ο άνθρωπος υποδουλώνεται από την κακή χρήση των δικών του εφευρέσεων (χρήμα, τεχνολογία). Η χρωματική του παλέτα είναι κυρίως ασπρόμαυρη, με πινελιές από γαλάζιο.

Από τη Μαρία Παππά, Γ' Γραφικών Τεχνών

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ & ΤΟ ΣΠΟΥΡΓΙΤΙ

«Όταν ένα έργο
λειτουργεί στο χώρο του
μέσα στην πόλη,
δημιουργεί ενέργεια,
πολιτισμό, κουλτούρα,
δημιουργεί συζητήσεις και
ενεργοποιεί τις αισθήσεις»,

μόνον τότε, μπορούμε να πούμε ότι αυτό το έργο μπορεί να σταθεί στο δημόσιο χώρο, επισήμανε η Γιώτα Ιωαννίδου, γλύπτρια, γεννημένη στην Πάφο, τονίζοντας πως αυτός είναι και ο ρόλος της τέχνης, να ενεργοποιεί αυτές τις δυνάμεις που ξυπνούν και ενεργοποιούν την ολιστική υπόσταση των αισθήσεων.

Το διάσημο μπρούτζινο γλυπτό της «Το κορίτσι και το σπουργίτι», δώρο της ίδιας, στην πόλη της Πάφου, αποτελεί κόσμημα για την Πλατεία του Διοικητηρίου. Τοποθετήθηκε εκεί το 2018.

Ένα μικρό κορίτσι με λευκό φόρεμα και ένα πουλάκι από origami στη χούφτα της που κάθεται δίπλα στο όμορφο γλυπτό της Γ. Ιωαννίδου, ήταν μια λήψη της φωτογράφου Nika Golion, εντυπωσιακή ομολογουμένως, που έγινε viral όταν ανέβηκε στα social media.

Από την Ευσταθία Θεοδώρου,
Β' Εφαρμοσμένων Τεχνών
& Κωνσταντίνα Κατσικογιάννη,
Γ' Γραφικών Τεχνών

ΣΗΜΑΙΑ...

Σύμβολο κράτους, κυριαρχίας, εθνικής ταυτότητας.

Σπάνια όμως μιλάμε για μια ταλαιπωρημένη & άτυχη σημαία.

Σαν τη χώρα που εκπροσωπεί.

Από τη σύλληψη, ως την υλοποίησή της & τον αγώνα της να επιβιώσει στα χρόνια του διχασμού...

Η σημαία της Κυπριακής Δημοκρατίας, χρησιμοποιείται μόνο στις ελεύθερες περιοχές, πάλεψε για να επιβληθεί - και ακόμα αμφισβητείται, με την ελληνική σημαία να διατηρεί έστω και ανεπίσημα κυρίαρχο ρόλο - προσπαθώντας τελικά να πει την ιστορία του νησιού, όπως πραγματικά είναι.

Το 1960, όταν η Κύπρος ανακηρύχθηκε ανεξάρτητο κράτος από τη Βρετανία, προκηρύχθηκε ένας διεθνής διαγωνισμός για το σχεδιασμό της σημαίας της Κύπρου, του νεοσύστατου τότε κράτους. Προϋποθέσεις του διαγωνισμού ήταν στη σημαία να μην εικονίζεται σταυρός ή ημισέληνος και να μην περιέχονται το μπλε και το κόκκινο χρώμα, σύμβολα της Ελλάδας και της Τουρκίας, αντίστοιχα. Στο διαγωνισμό κέρδισε ο ζωγράφος Ισμέτ Βεχάτ Γκιουνέι, Τουρκοκύπριος με καταγωγή από τη Λεμεσό. Στη σημαία που σχεδίασε, προβάλλεται η Κύπρος με το χρώμα του χαλκού σε άσπρο φόντο και από κάτω δύο κλαδιά ελιάς ενωμένα στις άκρες, που συμβολίζουν την ενότητα και την ειρήνη μεταξύ Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων. Ο Γκιουνέι ανέφερε ότι το άσπρο φόντο αντιπροσωπεύει την κάθαρση όλων των προβλημάτων με τη δημιουργία της Δημοκρατίας...

«Το άσπρο χρώμα συμβολίζει την αγνότητα και την ειλικρίνεια, το χρώμα του χαλκού την προέλευση του ονόματος της Κύπρου και οι κλάδοι ελιάς την ειρήνη», εξηγεί σε συνέντευξή του. Η Κύπρος είναι η μοναδική χώρα που απεικονίζει το χάρτη της στη σημαία της. Ο Γκιουνέι, για τον χάρτη της Κύπρου είχε πει πως «θα ενίσχυε την ταυτότητα της σημαίας δεδομένου ότι το κράτος ήταν μικρό και άγνωστο».

«Ο Ισμέτ Γκιουνέι έφυγε από τη ζωή το 2009, στα 85 του χρόνια, νικημένος από τον καρκίνο κι απογοητευμένος που οι Τουρκοκύπριοι δεν χρησιμοποιούσαν το δικό του «παιδί», όπως αισθανόταν τη σημαία της Κυπριακής Δημοκρατίας (...) Βέβαια, αν με ρωτάτε, ήταν λίγο άτυχη η σημαία αυτή, καθώς οι Τούρκοι δεν την αναγνωρίζουν, δεν την χρησιμοποιούν και την βλέπουν, σε εισαγωγικά, ως τη σημαία των Ελλήνων όταν την βλέπουν γύρω τους. Από την άλλη, ορισμένοι Ελληνοκύπριοι δεν είναι πολύ χαρούμενοι που ένας Τουρκοκύπριος σχεδίασε τη σημαία τους».

(Από τη συνέντευξη της Νιλγκιούν Γκιουνέι-ζωγράφου, κόρης του Γκιουνέι).

Μετά την κηδεία του, ο Τουρκοκύπριος δημοσιογράφος Σενέρ Λεβέντ είχε γράψει στην εφημερίδα «Πολίτης»:

«Δεν τύλιξε το φέρετρό του η σημαία που έφτιαξε. Πέθανε σαν να ήταν εχθρός του η σημαία εκείνη».

Το φέρετρο του Ισμέτ Γκιουνέι τελικά, «τύλιξαν» η τουρκοκυπριακή και η τουρκική σημαία...

Χαλαρώνουμε...

ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ Βρείτε στον πίνακα με τα γράμματα, τις λέξεις από τη στήλη που είναι πόλεις, περιοχές, αξιοθέατα της Κύπρου. Θα τα βρείτε οριζόντια, κάθετα και διαγώνια, κανονικά και αντίστροφα.

Π	Κ	Ε	Ρ	Υ	Ν	Ε	Ι	Α	Σ
Ρ	Α	Θ	Α	Λ	Α	Σ	Σ	Α	Λ
Ω	Γ	Φ	Λ	Λ	Ο	Υ	Ρ	Ε	Σ
Τ	Ι	Φ	Ο	Ι	Α	Π	Μ	Α	Σ
Α	Α	Η	Υ	Σ	Ξ	Ε	Σ	Ο	Ο
Ρ	Ν	Δ	Ε	Σ	Σ	Χ	Υ	Λ	Τ
Α	Α	Τ	Ρ	Ο	Ο	Δ	Ο	Υ	Σ
Σ	Π	Η	Σ	Υ	Δ	Η	Κ	Γ	Ω
Σ	Α	Κ	Α	Ρ	Ο	Κ	Η	Λ	Χ
Γ	Ρ	Ε	Λ	Ι	Μ	Κ	Α	Σ	Ο
Κ	Α	Α	Κ	Θ	Ο	Ρ	Ρ	Ι	Μ
Ρ	Λ	Κ	Υ	Ε	Ν	Σ	Α	Χ	Μ
Ε	Η	Α	Σ	Α	Σ	Ζ	Κ	Ο	Α
Κ	Μ	Μ	Κ	Ι	Ε	Ω	Υ	Υ	Δ
Ο	Ν	Α	Α	Ι	Ε	Γ	Ε	Π	Η
Α	Ι	Σ	Ω	Κ	Υ	Ε	Λ	Α	Ψ

- ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ
- ΑΘΑΛΑΣΣΑ
- ΑΚΑΜΑΣ
- ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ
- ΚΑΒΟ ΓΚΡΕΚΟ
- ΚΕΡΥΝΕΙΑ
- ΚΟΡΑΚΑΣ
- ΛΑΡΝΑΚΑ
- ΛΕΜΕΣΟΣ
- ΛΕΥΚΩΣΙΑ
- ΛΕΥΚΑΡΑ
- ΛΟΥΡΕΣ
- ΟΜΟΔΟΣ
- ΠΑΡΑΛΗΜΝΙ
- ΠΑΦΟΣ
- ΠΕΓΕΙΑ
- ΠΙΣΣΟΥΡΙ
- ΠΡΩΤΑΡΑΣ
- ΤΡΟΟΔΟΥΣ

«ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ»

Μιχάλης Χατζημιχαήλ - Dj Pietro Remake

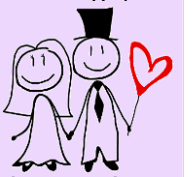
Ένα τραγούδι που περιέχει την ιστορία, την καθημερινότητα και τις παροιμίες της Κύπρου με έναν πολύ ωραίο κι έξυπνο τρόπο!
<https://www.youtube.com/watch?v=e-BXnkHYnP8>

...ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΑ...

Λέγονται τα έθιμα εκείνα που συνδέονται με την μετάβαση του ανθρώπου από μια κατάσταση, φυσική ή κοινωνική, σε άλλη. Πρέπει να μπει στη νέα κατάσταση καθαρός, με υγεία και ζωτικότητα. Μέσα για την κάθαρσή του από τα παλαιά μιάσματα αποτελούν το νερό της πηγής και της θάλασσας, η φωτιά, ο καπνός κι ο συμβολικός θάνατος.

Ο ΓΑΜΟΣ

Η γαμήλια προετοιμασία, έθιμο διαβατήριου, από παλιά διαρκούσε μέρες στην Κύπρο, και συμμετείχαν φίλοι, συγγενείς μα και όλο το χωριό. Ο γάμος γινόταν συνήθως Κυριακή και τελείωνε την άλλη Κυριακή με τον **αντίγαμο**.

Σήμερα, με το πέρασμα των χρόνων κάποιες από αυτές τις παραδόσεις έχουν ξεθωριάσει κι ο γάμος αποτελεί πια ένα κράμα του παλιού με του νέου στοιχείου.

«Ο γαμπρός είναι βασιλιάς και η νύφη βασίλισσα. Αυτή την τιμή την κρατάνε για ένα χρόνο. Όταν κάποιο άλλο κορίτσι πρόκειται να γίνει νύφη μέσα στη χρονιά πρέπει να ζητήσει την άδεια από την πρώτη και έτσι την επισκέπτεται την αγκαλιάζει και τη φιλά. Η νύφη φορά ένα κόκκινο μαντήλι για ένα χρόνο και όταν πηγαίνει σε πανηγύρια φορά το νυφικό της».

Απαραίτητο για τους μελλονύμφους, ένα **καινούριο κρεβάτι**. Το ράψιμο του κρεβατιού αναλάμβαναν 5 ή 7 μονοστέφανες γυναίκες. Γέμιζαν το κρεβάτι του ζευγαριού με παρθένο μαλλί από πρόβατα που έκοβαν και έπλεναν τις προηγούμενες ημέρες. Κόκκινοι σταυροί ράβονταν στις τέσσερις γωνίες του κρεβατιού. Ακολουθώς κυλούσαν μικρά παιδιά πάνω στο κρεβάτι με την ευχή για πολλούς απογόνους.

Πολλά τα έθιμα του γάμου, όλα συνοδεύονταν από το **κάπνισμα**, με ελιά και λιβάνι, αποτρεπτικό του κακού, και από βιολιά, λαούτα, χορούς και **τσιτσιστα** (αυτοσχέδια ποιητικά δημιουργήματα στιγμιαίας έμπνευσης).

Ο ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ

Διαβατήριον έθιμο, όπου έχουμε εποχιακή διάβαση του ανθρώπου, από την άνοιξη προς το καλοκαίρι. Πραγματοποιείται πενήντα μέρες μετά την Ανάσταση του Χριστού. Στο έθιμο του κατακλυσμού κυριαρχεί το νερό.

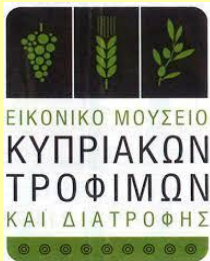
Όλες οι παραλιακές πόλεις, κι όχι μόνο, οργανώνουν για ένα τριήμερο, υπαίθρια πανηγύρια, συναυλίες, παραδοσιακούς χορούς, διαγωνισμούς τσιατιστών, αθλητικές επιδείξεις, αγώνες βάρκας και κολύμβησης και άλλα παιχνίδια και εκδηλώσεις κοντά στη θάλασσα και σε υγρό στοιχείο.

Σύμφωνα με τον Κύπριο λαογράφο Κ. Π. Χατζηγιάννου, το έθιμο έλκει την καταγωγή του από τα αθηναϊκά Ανθεστήρια. Κάποιοι άλλοι μελετητές συσχετίζουν τον κατακλυσμό, με τη λατρεία της Αφροδίτης και του Άδωνη.

Να είστε έτοιμοι να ...βραχείτε στη διάρκεια του Κατακλυσμού!

Εύρος Ευρυβιάδης, «Κατακλυσμός στη Λάρνακα», 2010

ΚΑΠΑΜΑΣ ΚΑΠΑΚΙ

Πιάτο που συνηθίζεται στα Κοκκινοχώρια.

Παλαιότερα το έφτιαχναν τα Χριστούγεννα, στα οικογενειακά τραπέζια, αλλά και γενικότερα κατά το χειμώνα, εποχή παραγωγής του κολοकाσιού.

Η συνταγή προέρχεται από την κατεχόμενη Βαρίσια, της περιοχής Μόρφου (επαρχία Λευκωσίας).

Αν και ο καπαμάς φτιάχνεται σε διάφορες περιοχές της Κύπρου, εντούτοις τα υλικά διαφέρουν. Άλλοι βάζουν χοιρινό, άλλοι αρνί ή κατσίκι (ρίφι).

ΥΛΙΚΑ

- 1 μικρή μπάλα (βολβός) κολοκάσι
- 1 κομμάτι χοιρινό καπάκι
- 2 ποτήρια κόκκινο κρασί, ξηρό
- Ξηρός κόλιαντρος
- Αλάτι, πιπέρι

Κόβουμε το κολοκάσι σε λεπτές, στρογγυλές φέτες. Βουτούμεν τες στο κρασί τζιαί μετά το κοκκινίζουμε (τσιγαρίζουμε). Το ίδιο κάμνουμε τζιαί με το κρέας που εκόψαμε. Να φουσκώσει το κολοκάσι για 30' τζιαί το κρέας το ίδιο. Που εν να ψήνεται το κρέας βάλουμε λιόν νερό τζιαί κόκκινο κρασί. Στουππώνουμε το (το κλείνουμε) τζιαί λιανίσκουμε (χαμηλώνουμε) την φωτιά.

Σαν ψηθεί το κρέας βάλουμε τα ούλλα μαζί τζιαί ψήνουμε σε κατσαρόλα για 15'. Βάλουμε άλας, πιπέρι τζιαί τον ξηρό κόλιαντρο.

Έτσι απλά, εύκολα, νόστιμα τζιαί Κυπριακά... Καλή όρεξη!!!

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Ο Διγενής Ακρίτας, η Φήγαϊνα και το νερό

Μια φορά κι έναν καιρό ζούσε στην Κύπρο ένα παλικάρι που το έλεγαν Διγενή Ακρίτα. Κάποια μέρα άκουσε να μιλούν για τη βασίλισσα της Πάφου ε' θέλησε να την συναντήσει.

Μόλις ο νέος την αντίκρισε, την ερωτεύτηκε τόσο που αμέσως της ζήτησε να τον παντρευτεί. Εκείνη του απάντησε πως θα δεχόταν να τον παντρευτεί μόνο εάν της έφερνε νερό από τον Πενταδάκτυλο ε' πλημμύριζε όλη την Πάφο.

Ο Διγενής έκανε πράξη την επιθυμία της όμορφης Φήγαϊνας. Αλλά, αυτή που δεν ήθελε να παντρευτεί στα αλήθεια τον Διγενή, μήκε κρυφά σε ένα καράβι για να αποπλεύσει για τη Ρόδο. Μόλις ο Διγενής είδε το καράβι της να αποπλέει, άρπαξε ένα μεγάλο βράχο, τον έριξε επάνω στο καράβι ε' το τσάκισε. Η Φήγαϊνα κατάφερε να σωθεί γιατί είχε μανά νεράϊδα.

Από το ριζίμο του βράχου, ταραχτήκε η θάλασσα ε' τότε ζήτησε από το βαθύ λήθαργό του ο Άρχοντας της Θάλασσας, Θυμωμένος που τον ζήτησαν, μόλις αντίκρισε μπροστά του τη Φήγαϊνα την μεταμόρφωσε χωρίς δεύτερη σκέψη σε βράχο μέσα στη θάλασσα, τη γνωστή σε όλους μας «Πέτρα του Ρωμιού».

Η Πέτρα του Ρωμιού βρίσκεται στην Πάφο. Ονομάζεται & Βράχος της Αφροδίτης επειδή, σύμφωνα με τον θρύλο, στον βράχο γεννήθηκε η θεά.

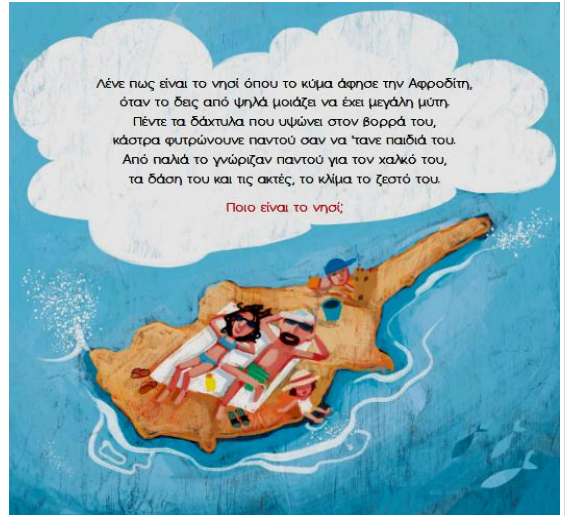
Μαζύσαν κάποτε ο Δίας και ο Ποσειδώνας, για άλογα γαργαλιάρια ήσαν ο αγνός. Ουμίαν ο θεός της θάλασσας και δίνει ζάφνου μία, σκορπίζει στη Μεσόγειο μια άκρη απ' την Ασία. Κι έτσι, Λένε, σχηματίστηκε η Κύπρος, μια πέτρα που άφησε στο πέλαγος του θεού ο κτύπος.

Έτσι λέει πως φάνη ε'δω κι κέρτα την Αφροδίτη, ηρώσανε η πέτρα, λαλούσανε η μη δέ, τις σπέρτα, τον σπασαλίτη. Τη θύσανε οι δρες, απ' νύσανε η σπασαλίτη, στον Έλαμο την έσπασε, με σπ νηά κι την θή, σπέρτα.

Από το βιβλίο του Φίλιππου Μανδηλαρά **«Κύπρος, από τον μύθο ως σήμερα»** με εικονογράφηση της Ναταλίας Καπατσούλια

Μια πρώτη γνωριμία με το νησί, την πολυτάραχη ιστορία & τον πολιτισμό του, δοσμένη απλά & διασκεδαστικά...

Λένε πως είναι το νησί όπου το κόμα άφησε την Αφροδίτη, όταν το δες από ψηλά μοιάζει να έχει μεγάλη μύτη. Πέντε τα δάκτυλα που υψώνε στον βορρά του, κάστρα φυτρώνουσαν παντού σαν να 'τανε παιδιά του. Από παλιά το γνώριζαν παντού για τον χαλκό του, τα δάση του και τις ακτές, το κήμα το ζεστό του.

Ποιο είναι το νησί;

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΠΑΙΓΝΙΔΙ ΔΕΞΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΛΙΓΚΡΙΝ

Το λιγκρίν ήταν ένα ξυλαράκι μήκους περίπου 20 εκ. και πάχους σαν δάκτυλο ανθρώπου. Το έβαζαν να ακουμπά πάνω σε δύο πέτρες που απείχαν λίγο μεταξύ τους.

Ένα παιδί, κρατώντας μια στενή σανίδα, πέταγε μακριά το λιγκρίν.

Τα άλλα παιδιά προσπαθούσαν να το πιάσουν. Αν το έπιαναν με τα δύο χέρια κέρδιζαν 10 βαθμούς. Με το δεξί χέρι κέρδιζαν 20 βαθμούς, με το αριστερό 40, αν κάποιος το έπιανε ανάμεσα στα δύο του δάκτυλα κέρδιζε 80.

